

Хаттама № _____ « _____ » _____ 2011 ж.
Кафедра меңгерушісі: Темиргалиев К.А

Қарағанды Мемлекеттік Медицина Университеті
Қазақстан тарихы және әлеуметтік – саяси пәндер кафедрасы

Д Ә Р І С

Тақырыбы: «Тарих философиясы»

Мамандығы: «5В130100 – Жалпы медицина»

Пән: «Философия»

Курс: 2

Уақыт (ұзақтығы) : 1сағат (50 минут)

Қарағанды – 2011 ж.

Аға оқытушы: Нұрмаханова Н.Ж

- Тақырыбы: «Тарих философиясы»
- Мақсаты: Студенттерді әмбебап философиялық білімнің кейінгі ғасырларда пайда болған жеке саласы тарих философиясымен таныстыру, оның зерттеу пәні мен әдістерін бағамдау.
- Дәріс жоспары:
 - Тарих философиясының пайда болуы. Тарих философиясы туралы ойшылдардың ой-тұжырымдары.
 - Тарих философиясы: өзіндік ерекшеліктері, негізгі мәселелері. Тарихты философиялық тұрғыда бағамдау.
 - Тарих философиясының қазіргі заманғы концепциялары.

ТАРИХ ФИЛОСОФИЯСЫ

- ФИЛОСОФИЯ ТАРИХЫ – философиялық білімнің бір саласы.
- ПӘНІ-тарихи процестің мазмұнын, оның дамуын философиялық зерделеу болып табылады.
- НЕГІЗГІ ӨКІЛДЕРІ: О.Шпенглер, А. Тойнби, Л.Гумилев, П.Сорокин, К. Ясперс, т.б.

ОСВАЛЬД ШПЕНГЛЕР

- О.Шпенглер – “локальді мәдениеттер” концепциясының авторы.
- НЕГІЗГІ ЕҢБЕГІ: “Еуропаның кұлдырауы”.
- Еуропоцентризмге қарсы теория ұсынды.
- Еуропоцентризм-Еуропа мәдениеті, тарихы арқылы адамзат өмірін тұтастай бағамдаудағы басты өлшем.

ОСВАЛЬД ШПЕНГЛЕР

О.Шпенглер теориясы бойынша:

- МӘДЕНИЕТ \rightleftharpoons ЦИВИЛИЗАЦИЯ
- *Мәдениет* - белгілі бір территорияда өмір сүретін ұлттың тілі, дәстүрі негізінде қалыптасады, яғни, локальді болады. Мәдениет-тірі организм.
- Ал өркениет – мәдениеттің соңы.

ОСВАЛЬД ШПЕНГЛЕР

- Ойшылдың ойынша тарихты зерделейтін болсақ, әрбір мәдениет шамамен *1200-1500* жыл өмір сүреді.
- Мынадай кезеңдерді бастан кешеді:
 - *Балалық*
 - *Бозбалалық*
 - *Есею*
 - *Кәрілік.*

ОСВАЛЬД ШПЕНГЛЕР

Ойшыл мәдениеттердің келесі типтерін ажыратады:

- *Египеттік*
- *Вавилондық*
- *Үнділік*
- *Қытайлық*
- *Грек-римдік*
- *Арабтық*
- *Мексикандық (майя)*
- *Еуропалық*

ОСВАЛЬД ШПЕНГЛЕР

- Мәдениет өзінің барлық мүмкіндіктерін тауысқанда, *цивилизацияға* айналады.
- Цивилизацияның белгілері:
урбанизация, гигант-қалалар, ортақ ақша, халық орнына тобыр, діннің орнына өлі метафизика, шынайы әрекеттің орнына шоу, билікке деген құштарлық, сыртқа бағытталу.

АРНОЛЬД ТОЙНБИ

- А.Тойнби Шпенглер ойларын жалғастыра отырып, өзінің “локальді өркениеттер” концепциясын ұсынады.
- НЕГІЗГІ ЕҢБЕГІ: “Тарих зерттеулері”.
- Тойнби теориясында мәдениет және өркениет – *синонимдес* ұғымдар.

АРНОЛЬД ТОЙНБИ

- Тойнби теориясында мәдениет-
адамдардың қолымен жасалған
құндылықтар жиынтығы, ол
цивилизацияның құрамдас бөлігі.
- Тойнби концепциясында мәдениеттің
шарықтау шыңға жетуі цивилизация деп
аталады.

АРНОЛЬД ТОЙНБИ

Өзіне дейінгі зерттеушілермен салыстырғанда, Тойнби алғаш рет тарихты зерттей отырып, цивилизацияның келесі түрлерін ажыратады:

- *Батыс христиандық*
- *Православиелік христиандық*
- *Исламдық*
- *Қиыр-шығыс*
- *Индуистік*

АРНОЛЬД ТОЙНБИ

- Өзіне дейінгі еуроцентризмді сынаған ғалымдарға қарағанда, Тойнби *цивилизацияны терістемей*, керісінше жоғары бағалайды.
- Тойнбидің ойынша әлемдік тарихтың мұраты – біртектес әлемдік мәдениетті жасап шығару.
- Ол үшін бірлік қажет. Мысалы, барлығына ортақ дін.

АРНОЛЬД ТОЙНБИ

- **Адамзат мәдениетінің тарихын зерделей отырып, Тойнби “Талап-Жауап” концепциясын ұсынады.**
- **Тарих дамуы – табиғатпен қойылған талаптарға берілген жауаптар тізімі.**

Әдебиет:

- Негізгі:

- 1. Антология мировой философии В-4-хт.М.Мысив, 1969-1972
- 2. К.Маркс, Ф.Энгельс Соч.2-ое изд. Т1,3,20.

- Қосымша:

- 1. Ғабитов Т. «Мәдениеттану» Алматы,2002
- 2. Ғабитов Т. «Философия» Алматы,2004
- 3. Кішібеков Д. «Философия» Алматы,2005
- 4. Кішібеков Д., Сыдықов Ұ. «Философия» Алматы,2011.
- 5. Құлсариева А. «Мәдениеттану негіздері» Алматы,2002
- 6. Төкенов «Мәдениеттану негіздері»Алматы,2002
- 7. Философия культуры М.,2000
- 8. Философия және мәдениеттану. Оқу құралы. Құрастырған: Т.Ғабитов, А. Қасабеков және т.б. Алматы,1998

Проблемалық сұрақтар (пікір-таласқа арналған):

- Тарих философиясының пайда болуының қандай алғышарттары болды?
- Тарих философиясы
- Мәдениет пен табиғат, қоғам ара-қатынасы туралы не айтасыз?
- Мәдениетсіз адам бола ма?
- Болса немесе болмаса өзіңіздің ой – пікіріңізді мысалдар арқылы дәйектеңіз.